

Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych
Rzeczypospolitej

Analiza

Wybrane problemy sportu amatorskiego
w Polsce

KIPR
Polskie NGO

Program Rozwoju
Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

KIPR
Polskie NGO

Analiza

Wybrane problemy sportu amatorskiego
w Polsce

Autor: Maciej Zielepucha

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności -
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Rozwoju Organizacji
Obywatelskich na lata 2018 – 2030.

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

1

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 68 ust. 5 Konstytucji RP¹, władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Jak wynika z ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie², na kulturę fizyczną składają się: sport, wychowanie fizyczne i rehabilitacja ruchowa.

Ustawodawca nie różnicuje wprost uczestników sportu na profesjonalistów i amatorów. Ma przy tym świadomość istnienia sportu amatorskiego – zgodnie z art. 2 ust. 1 i 1a, sport to wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach, przy czym za sport uważa się również współzawodnictwo oparte na aktywności intelektualnej, którego celem jest osiągnięcie wyniku sportowego³. Użycie przez ustawodawcę zwrotu „na wszelkich poziomach” w ww. definicji świadczy o dostrzeganiu przez niego amatorskiej sfery sportu.

Nie istnieje obecnie legalna definicja amatora przyjęta powszechnie dla wszystkich, a przynajmniej większości dyscyplin sportowych. Poszczególne związki sportowe mogą formułować inne definicje amatora. Ze względu na fakt, że niniejsze opracowanie odnosi się głównie – choć nie tylko – do piłki nożnej, warto zwrócić uwagę na § 7 uchwały nr VIII/124 z dnia 14 lipca 2015 r. Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej⁴ (dalej jako: „Uchwała”). Zgodnie z tym postanowieniem, za amatorów są uznani zawodnicy, którzy z tytułu uprawiania sportu piłki nożnej nie otrzymali wynagrodzenia, względnie innego świadczenia pieniężnego lub rzeczowego, innego niż zwrot rzeczywistych wydatków poniesionych w trakcie ich udziału w oficjalnych rozgrywkach organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej (dalej jako „PZPN”) i/lub ligę zawodową, przy czym koszty podróży, wyżywienia i zakwaterowania poniesione w związku z udziałem w meczu oraz wydatki na sprzęt piłkarski, ubezpieczenie i szkolenie mogą podlegać zwrotowi bez podważenia statusu amatora. Warto zaszyfrować, że dany zawodnik może być profesjonalistą w myśl

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, ze zm.).

² Dz.U. z 2022 r., poz. 1599, ze zm.

³ W doktrynie podejmuje się także inne próby zdefiniowania terminu sport – zob. A. Wach, *Próba zdefiniowania terminu sport*, [w:] A. Ciołek, J. Wnorowski (red.), *Prawo. Sport. Finanse. Pomiędzy integralnością autonomicznych regulacji w sporcie a przepisami prawa powszechnie obowiązującymi*, Warszawa 2018, s. 33. Niektórzy autorzy stwierdzają, że nie da się w sposób poprawny zdefiniować tego pojęcia – tak E. J. Krześniak, *Ustawa o sporcie – komentarz 2020*, art. 2, Lex.

⁴ Uchwała nr VIII/124 z dnia 14 lipca 2015 roku Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie statusu zawodników oraz zasad zmian przynależności klubowej.

KIPR

postanowień PZPN, natomiast ten sam piłkarz, zgodnie z regulacjami FIFA, może posiadać status amatora. Zgodnie z art. 2 ust. 2 *FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players (March 2022 edition)* (dalej jako „FIFA RSTP”), profesjonalista to zawodnik, który ma podpisany kontrakt pisemny z klubem i otrzymuje wynagrodzenie za swoją działalność piłkarską, które jest większe niż wydatki jakie faktycznie ponosi. Wszyscy pozostali gracze są uważani za amatorów⁵. W związku z powyższym należy zgodzić się z poglądem, zgodnie z którym zawodnik związany jedynie umową ustną z klubem piłkarskim i z tego tytułu otrzymujący wynagrodzenie przewyższające koszty związane z grą w tym klubie nie jest zawodnikiem profesjonalnym na gruncie postanowień FIFA, jest nim natomiast w myśl regulacji PZPN⁶.

Na przestrzeni lat sport amatorski spotykał i wciąż spotyka się ze zróżnicowanymi problemami znacząco wpływającymi nie tylko na amatorskie kluby sportowe, lecz w znacznej mierze na zawodników posiadających status amatora. Niniejsze opracowanie wskazuje wybrane problemy sportu amatorskiego w Polsce, zawiera ich opis oraz postulaty *de lege ferenda* mające prowadzić do rozwiązania opisanych problemów.

⁵ Treść art. 2 ust. 2 FIFA RSTP w języku angielskim: *a professional is a player who has a written contract with a club and is paid more for his footballing activity than the expenses he effectively incurs. All other players are considered to be amateurs.*

⁶ Tak R. Niwiński, *Piłkarz o statusie amatora – wybrane problemy*, [w:] A. Ciołek, J. Wnorowski (red.), *Prawo. Sport. Finanse. Pomiędzy integralnością autonomicznych regulacji w sporcie a przepisami prawa powszechnie obowiązującymi*, Warszawa 2018, s. 200-201.

2

**Zobowiązanie amatora
do reprezentowania klubu**

Na podstawie § 9 ust. 1-3 Uchwały, wszyscy zawodnicy o statusie amatora, występujący w rozgrywkach Ekstraklasy, I, II lub III ligi oraz Ekstraligi i I ligi kobiet, muszą posiadać deklaracje gry amatora. Zawodnicy występujący w niższych niż III liga klasach rozgrywkowych, którzy nie są zawodnikami o statusie zawodnika profesjonalnego, powinni posiadać deklarację gry amatora, jednakże związki piłki nożnej mogą wprowadzić obowiązek posiadania deklaracji gry amatora w klasach niższych niż III liga – co w praktyce jest regułą⁷. Regulacje te są dla zawodnika o statusie amatora szczególnie problematyczne w świetle § 9 ust. 6 Uchwały, zgodnie z którym w przypadku podpisania deklaracji gry amatora, zawodnik jest zobowiązany do reprezentowania klubu do zakończenia danego sezonu rozgrywkowego. Z powyższego wynika, że na podstawie podpisanej deklaracji gry amatora między zawodnikiem a klubem powstaje stosunek zobowiązaniowy, który trwa do końca danego sezonu.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z § 28 ust. 1 Uchwały, zawodnicy o statusie amatora mogą być transferowani definitywnie na zasadach przewidzianych dla zawodników profesjonalnych. Oznacza to, że co do zasady zmiana drużyny przez zawodnika-amatora może mieć miejsce w okienku transferowym (poza wyjątkami wskazanymi w § 27 Uchwały). W przypadku braku porozumienia między klubami przynależność klubowa zawodnika-amatora jest przedmiotem rozstrzygnięcia odpowiedniego organu, jednak wniosek o takie rozstrzygnięcie może być złożony wyłącznie przez klub pozyskujący lub odstępujący, nie może go złożyć sam zainteresowany zawodnik.

Zawodnik o statusie amatora może także skorzystać z możliwości wskazanej w § 9 ust. 7 zd. 1 Uchwały – postanowienie to stanowi, że w trakcie sezonu, na podstawie zgodnego, pisemnego oświadczenia klubu i zawodnika, klub pozyskujący może zwolnić zawodnika z obowiązku reprezentowania klubu. Należy podkreślić, że musi to być oświadczenie klubu i zawodnika, a więc oba podmioty muszą dojść do porozumienia. W praktyce klub może nie zgodzić się na opuszczenie drużyny przez zawodnika-amatora. W takiej sytuacji zawodnik, na mocy stosunku powstałego na skutek podpisania deklaracji gry amatora, jest zobowiązany do dalszego reprezentowania klubu. Jeśli w trakcie sezonu piłkarskiego samowolnie opuści klub, automatycznie zostanie wobec niego zastosowana 12-miesięczna karencja, w trakcie której zawodnik nie może brać udziału w rozgrywkach mistrzowskich w kraju i za granicą. Co więcej, okresu odbywania kary dyskwalifikacji oraz niezbędnego

⁷ *Ibidem*, s. 203.

KIPR

czasu na leczenie kontuzji przez zawodnika o statusie amatora nie wlicza się do okresu 12-miesięcznej karencji (art. 8 uchwały nr III/21 z dnia 26 lipca 2002 r. Zarządu PZPN⁸).

Zgodnie z powyższymi uregulowaniami, zawodnik-amator może być zobowiązany prawnie do reprezentowania barw klubu i to pomimo faktu, że nie jest związany z klubem profesjonalnym kontraktem oraz nie otrzymuje z tytułu gry w klubie wynagrodzenia innego niż zwrot rzeczywistych wydatków poniesionych w trakcie udziału w rozgrywkach. Jeśli samowolnie opuści klub, wówczas przez okres 12-miesięcznej karencji nie może brać udziału w rozgrywkach piłkarskich w ramach związku piłkarskiego.

Podobne problemy występują w rozgrywkach organizowanych w ramach Polskiego Związku Rugby. W § 39 Przepisów Polskiego Związku Rugby dotyczących ewidencji, przynależności i zmiany barw klubowych zawodników, zasad licencyjnych oraz organizacji zawodów we wszystkich odmianach rugby (dalej jako „Przepisy PZR”) znajdują się warunki, po spełnieniu których zawodnik uzyskuje status tzw. zawodnika wolnego. Dla przykładu, zawodnikiem wolnym jest zawodnik, który ukończył 26 rok życia i nie ma ważnego kontraktu (tj. umowy zawartej pomiędzy klubem a zawodnikiem według wzoru określonego w załączniku do Przepisów PZR). Jak zostało wskazane w § 3 pkt. 13 Przepisów PZR, zawodnik wolny może zmienić barwy klubowe w okienku transferowym bez obowiązku ponoszenia przez klub pozyskujący opłat ekwiwalentu za wyszkolenie. Co niezwykle istotne, Przepisy PZR nie przewidują możliwości, by zawodnik odszedł z klubu na podstawie porozumienia z klubem, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁹ (dalej jako „k.c.”). W związku z tym należy uznać, że przepis prawa powszechnie obowiązującego ma pierwszeństwo przed regulacjami wewnątrzwiązkowymi, a tym samym dopuścić możliwość porozumienia pomiędzy klubem a zawodnikiem. W świetle wyżej wskazanych regulacji Przepisów PZR kwestia ta wywołuje duże problemy praktyczne, dlatego też konieczne jest jej uregulowanie w Przepisach PZR w sposób zgodny z art. 353¹ k.c.

Zgodnie z § 24 ust. 1 zd. 1 Przepisów PZR, zawodnik, który zamierza zmienić przynależność klubową, występuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności

⁸ Uchwała nr III/21 z dnia 26 lipca 2002 r. Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej – Zasady regulujące stosunki pomiędzy klubem sportowym a zawodnikiem o statusie amatora.

⁹ Dz.U. z 2023 r., poz. 1610, ze zm.

KIPR

z wnioskiem do dotychczasowego klubu o udzielenie takiego zwolnienia. Klub jest zobowiązany do rozpatrzenia wniosku i udzielenia odpowiedzi w terminie 14 dni. Ma on również prawo zażądać od wnoszącego zawodnika uregulowania zobowiązań wynikających z wewnętrznych regulaminów klubu. W przypadku braku odpowiedzi w ciągu 14 dni albo udzielenia przez klub odpowiedzi odmownej, zawodnik wolny ma możliwość skierowania sprawy do Komisji Gier i Dyscypliny (dalej jako: „KGiD”), która może rozstrzygnąć sprawę niezależnie od stanowiska klubu (§ 25 ust. 1 i 2 Przepisów PZR).

Odejście zawodnika wolnego z drużyny nie powinno być warunkowane porozumieniem z klubem lub rozstrzygnięciem KGiD. Należy postulować, by taka decyzja była jednostronną czynnością prawną zawodnika niezależną od zgody klubu oraz by klub miał możliwość żądania od zawodnika uregulowania przez niego zobowiązań wobec klubu na drodze prawnej niezależnie od tego, czy zawodnik reprezentuje barwy klubu czy też zdecydował się odejść z drużyny.

W świetle obowiązujących Przepisów PZR, jeżeli klub udzieli zawodnikowi odpowiedzi odmownej, a zawodnik nie wycofa wniosku o zwolnienie z przynależności klubowej, wówczas zawodnik może wnieść w terminie 14 dni wniosek o skreślenie z listy zawodników klubu. W takiej sytuacji wnioskodawca przestaje być zawodnikiem dotychczasowego klubu po upływie 30 dni od dnia złożenia wniosku i przechodzi w stan karencji trwający co do zasady 17 miesięcy, a więc jeszcze dłużej niż stan karencji, o którym mowa w regulacjach PZPN. Po upływie 8,5 miesiąca zawodnik może skorzystać z prawa do skrócenia okresu karencji, ale tylko jeśli zapłaci na rzecz klubu odstępujące 50% maksymalnego ekwiwalentu za wykszolenie.

Wyżej wskazane uregulowania powinny zostać ocenione krytycznie. Zawodnik niezwiązany z klubem kontraktem w praktyce nie może odejść z klubu bez jego zgody lub orzeczenia KGiD, co ma szczególne znaczenie w sytuacji konfliktu pomiędzy klubem a zawodnikiem. W ostatnim czasie pojawiło się zasługujące na aprobatę postanowienie KGiD z dnia 1 czerwca 2022 r. o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, w którym zostało wskazane, że (...) *uzyskiwanie takiej zgody od klubu, z którym zawodnik nie ma ważnego kontraktu byłoby nadużyciem oraz wypaczeniem instytucji „wolnego zawodnika”, który to zawodnik z definicji nie jest związany z żadnym klubem, a co za tym idzie nie potrzebuje uzyskiwać jakiegokolwiek zgody na związanie się z wybranym przez siebie zespołem.* Jednak w praktyce wciąż występują duże problemy w związku ze zmianą klubu

KIPR

przez zawodników wolnych w rugby, zarówno na podstawie postanowień Przepisów PZR, jak i orzeczeń wydawanych przez KGiD.

Zawodnik-amator powinien mieć możliwość odejścia z drużyny albo przejścia do innego klubu bez zgody obecnego klubu i bez konieczności przechodzenia w okres karencji, w szczególności trwający 12 albo 17 miesięcy. Kwestia ta jest szczególnie istotna, gdy klub nie wypełnia podstawowych obowiązków wobec zawodnika o statusie amatora – np. uniemożliwia mu dostęp do klubowej infrastruktury lub nie bierze udziału w rozgrywkach – a zarazem nie chce porozumieć się z zawodnikiem w sprawie opuszczenia przez niego klubu. W przypadku piłki nożnej na aprobatę zasługują postulaty wyrażone przez R. Niwińskiego, tj.: (a) skrócenie okresu obowiązywania deklaracji gry amatora w przypadku dzieci do jednej rundy rozgrywkowej; (b) wprowadzenie możliwości jednostronnego rozwiązania deklaracji gry amatora z winy klubu, gdy ten nie wypełnia podstawowych obowiązków wobec zawodnika; (c) poddany pod rozagę postulat wprowadzenia regulacji umożliwiających zawodnikowi jednostronne rozwiązanie deklaracji amatora bez winy klubu, gdy np. w rundzie sezonu rozgrywkowego zawodnik nie wystąpił więcej niż w 10% spotkaniach ligowych oraz pucharowych¹⁰, przy czym lepszym rozwiązaniem byłoby uzależnienie możliwości rozwiązania deklaracji nie od procentów spotkań, w których zawodnik wystąpił w barwach klubu, ale od procentów minut spędzonych na boisku przez zawodnika reprezentującego klub, np. 10% wszystkich minut możliwych do rozegrania w spotkaniach ligowych i pucharowych. Warto również zastanowić się nad zróżnicowaniem liczby wyrażonej w procentach w przypadku dzieci i dorosłych.

¹⁰ Pełna treść postulatów – zob. R. Niwiński, *Pilkarz o statusie amatora – wybrane problemy*, [w:] A. Ciołek, J. Wnorowski (red.), *Prawo. Sport. Finanse. Pomiędzy integralnością autonomicznych regulacji w sporcie a przepisami prawa powszechnie obowiązującymi*, Warszawa 2018, s. 207-208.

3

Infrastruktura

KIPR

Problemem klubów opierających się na grze w ich barwach zawodników-amatorów jest także brak odpowiedniej infrastruktury, w szczególności boisk. Ich ograniczona liczba, zły stan, a często także brak odpowiednich środków na utrzymanie obiektów sportowych w odpowiednim stanie powoduje, że w trakcie rozgrywania meczów piłkarskich dochodzi do kontuzji, co miało miejsce m.in. w Złejwsi Małej¹¹.

Problem braku odpowiedniej infrastruktury rozgrywkowo-treningowej jest szczególnie duży w przypadku mniej popularnych od piłki nożnej dyscyplin sportowych. Często problemem nie jest sam brak obiektów sportowych, ale ich ograniczona dostępność. Dla przykładu, pod koniec 2018 r. Najwyższa Izba Kontroli wprost wskazała, że jednym z głównym powodów malejącej popularności sportów zimowych w Polsce jest brak infrastruktury sportowej¹².

Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury w przypadku sportu amatorskiego może się okazać niezwykle istotne dla jego rozwoju z powodu dużego zainteresowania społeczeństwa aktywnością fizyczną. Przeprowadzone w 2021 r. badania wskazują, że odsetek osób w Polsce, które regularnie podejmują aktywność fizyczną w czasie wolnym wynosi 43,3%¹³, natomiast zgodnie z jednym z raportów z 2020 r. aż 76,2% Polaków deklaruje uprawianie przynajmniej jednej dyscypliny sportu¹⁴.

¹¹ M. Fudali, *Piłkarskie emocje na sesji Rady Gminy Zławieś Wielka*, <https://nowosci.com.pl/pilkarskie-emocje-na-sesji-rady-gminy-zlawies-wielka/ar/10812384> (dostęp: 16.09.2023 r.). Wszystko wskazuje na to, że po latach starań stan techniczny tego boiska finalnie ulegnie polepszeniu – zob. M. Banczerz, *To już pewne. Boisko w Złejwsi Małej zostanie wyremontowane*, <https://pozatorun.pl/wiadomosci/gminy/zlawies-wielka/to-juz-pewne-boisko-w-zlejwsi-malej-zostanie-wyremontowane/> (dostęp: 16.09.2023 r.).

¹² <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/sporty-zimowe-nie-na-medal.html> (dostęp: 16.09.2023 r.).

¹³ Raport końcowy – Ogólnopolskie badanie dotyczące aktywności fizycznej Polaków w wieku 15 i więcej lat realizowane wiosną oraz jesienią 2021 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki – <https://www.gov.pl/attachment/2d3df54f-6a08-47fe-8317-0dc1ff2fe916> (dostęp: 16.09.2023 r.).

¹⁴ Raport Deloitte *Sports Retail Study 2020. Findings from a Central European consumer survey* – <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/press-releases/articles/trzy-czwarte-polakow-deklaruje-ze-uprawia-sport.html> (dostęp: 16.09.2023 r.).

4

**Kwestia zawodników
spoza Unii Europejskiej**

KIPR

Zgodnie z art. 3 ust. 1 zd. 2 uchwały nr XI/200 z dnia 7 grudnia 2018 r. Zarządu PZPN¹⁵, dopuszcza się uprawnienie do klubu IV ligi i niższych klas rozgrywkowych oraz III ligi i niższych klas rozgrywkowych kobiet jednego zawodnika-cudzoziemca spoza obszaru Unii Europejskiej o statusie amatora pod warunkiem posiadania przez takiego zawodnika dokumentów zaświadczających legalizację pobytu w Polsce. Zawodnik cudzoziemiec spoza obszaru UE w rozumieniu ww. postanowienia to zawodnik posiadający obywatelstwo inne niż kraju członka UE, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (art. 4 uchwały nr XI/200 Zarządu PZPN). Dzięki temu zawodnik mający np. obywatelstwo szwajcarskie uznawany jest za zawodnika z obszaru UE w rozumieniu ww. uchwały PZPN. Należy także wskazać, że powyższe ograniczenia nie dotyczą zawodników posiadających obywatelstwo ukraińskie (art. 3 ust. 3 ww. uchwały). Podobne regulacje są powtórzone w § 35 Uchwały. Postanowienia te powinny zostać umieszczone w jednej uchwale PZPN, by rozwiązać wątpliwości, które mogą powstać w toku interpretacji obu uchwał, oraz zapewnić większą przejrzystość postanowień wewnętrznych.

Jak już zostało wyżej wspomniane, zawodnicy o statusie amatora mogą być transferowani definitywnie na zasadach przewidzianych dla zawodników profesjonalnych. W praktyce zdarza się, że zawodnik-cudzoziemiec spoza UE przyjechał do Polski na pół roku/rok z związku z wymianą studencką/praktykami zawodowymi. Na podstawie § 30 ust. 5 Uchwały uprawnienie do gry zawodnika pozyskanego z klubu zagranicznego może nastąpić po przekazaniu organowi prowadzącemu rozgrywkę *International Transfer Certificate*, tj. międzynarodowego certyfikatu transferowego wydawanego na podstawie i zasadach określonych w FIFA RSTP. Kolejną problematyczną kwestią jest konieczność korzystania w trakcie takiej transakcji z *Transfer Matching System*¹⁶ (dalej jako: „TMS”). Zgodnie z art. 1 ust. 5 zd. 1 Aneksu 3 do FIFA RSTP, użycie TMS jest obowiązkowe w przypadku wszystkich międzynarodowych transferów profesjonalnych i amatorskich

¹⁵ Uchwała nr XI/200 z dnia 7 grudnia 2019 r. Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie określenia liczby zawodników cudzoziemców spoza obszaru Unii Europejskiej występujących w meczach piłki nożnej w sezonie 2019/2020 i następnych.

¹⁶ Zgodnie z pkt. 13 definicji FIFA RSTP, TMS to internetowy system informacji o danych, którego głównym celem jest uproszczenie procesu międzynarodowych transferów zawodników, a także poprawa transparentności i przepływu informacji. Treść pkt. 13 definicji FIFA RSTP w języku angielskim: *Transfer matching system (TMS): a web-based data information system with the primary objective of simplifying the process of international player transfers as well as improving transparency and the flow of information.*

KIPR

zawodników (zarówno mężczyzn, jak i kobiet) w ramach piłki nożnej jedenastoosobowej, a każda rejestracja takiego zawodnika bez użycia TMS będzie uważana za nieważną¹⁷.

W praktyce konieczność sprostania ww. regulacjom przez amatorskie kluby sportowe – które najczęściej funkcjonują z pasji i w ramach czasu wolnego osób je tworzących – często okazuje się problematyczna, zwłaszcza w przypadku zawodnika-amatora spoza UE, który ma spędzić w drużynie krótki okres czasu, np. jedną rundę rozgrywek. Warto zastanowić się nad zmianą regulacji w tym zakresie, przy czym należy zaznaczyć, że źródło tych uregulowań ma miejsce w FIFA RSTP lub w postanowieniach PZPN opartych bezpośrednio na regulacjach FIFA.

¹⁷ Treść art. 1 ust. 5 zd. 1 Aneksu 3 do FIFA RSTP w języku angielskim: *the use of TMS is a mandatory step for all international transfers of professional and amateur players (both male and female) within the scope of eleven-a-side football, and any registration of such a player without the use of TMS will be deemed invalid.*

5

Finanse

KIPR

Amatorskie kluby sportowe często muszą ponosić koszty umożliwiające im trening lub grę, np. najmu obiektów sportowych. Podmioty takie często są utrzymywane przez lokalne gminy lub finansowane ze składek członkowskich. Uzyskane w ten sposób środki nie zawsze są wystarczające, by zaspokoić wszystkie potrzeby związane z funkcjonowaniem klubu.

Zdarza się również, że kluby, które uzyskały w danych rozgrywkach miejsca uzyskane awansem, rezygnują z możliwości rywalizacji w wyższej lidze i tym samym wciąż biorą udział w zawodach, w których występowały w poprzednim sezonie. Często wiąże się to ze zwiększonymi wymogami licencyjnymi, zwłaszcza infrastrukturalnymi, których spełnienie jest niezbędne, by móc skutecznie podjąć walkę w wyższej lidze. Konieczność spełnienia tych wymagań jest nierozdzielnie związana ze zwiększonymi nakładami finansowymi. Podobnie rzecz ma się ze większymi odległościami, które zawodnicy i sztab klubu będą musieli pokonać, by dotrzeć na mecz rozgrywany w wyższej lidze – co do zasady im wyższa liga, tym większa szansa, że będą z niej występowały drużyny z większego obszaru niż na niższym poziomie rozgrywkowym. Aspekt ten również generuje koszty konieczne do poniesienia przez klub.

Dla przykładu, KS Zdrój Jedlina-Zdrój poinformowała o nieprzystąpieniu w nadchodzącym sezonie do rozgrywek dolnośląskiej IV ligi z powodów finansowych i infrastrukturalnych¹⁸, zaś w dniu 14 czerwca 2023 r. Pomorski Związek Piłki Nożnej wskazał, że klub Sokół Wyczechy zrezygnował z awansu do rozgrywek IV ligi¹⁹.

Problemy finansowe klubów amatorskich dotyczą także innych dyscyplin sportowych niż piłka nożna. Przykładowo, po wywalczeniu awansu do Ligi Centralnej, drużyna piłki ręcznej Sokół Porcelana Lubiana Kościerzyna wycofała się z rozgrywek z powodu braku możliwości sprostania wymogom finansowym²⁰.

Polski sport amatorski – pomimo rosnącej popularności – nie jest wolny od problemów. W znacznym stopniu przyczyniły się one do powstawania nowych rozgrywek, które nie są zarządzane przez polskie związki sportowe, np. Playareny czy Koszykarskiej Ligi Biznesu.

¹⁸ PAW, *Zdrój rezygnuje z awansu*, <https://www.walbrzyszek.com/zdroj-rezygnuje-z-awansu-62554> (dostęp: 16.09.2023 r.).

¹⁹ <https://www.pomorski-zpn.pl/komisja-ds-rozgrywek/komunikat-ws-bara%C5%BC%C3%B3w-do-iv-ligi/> (dostęp: 16.09.2023 r.).

²⁰ W. Piepiorka, *Sokół Kościerzyna znika z mapy polskiej piłki ręcznej. Drużyna została wycofana z rozgrywek, choć awansowała do Ligi Centralnej*, <https://weekendfm.pl/?n=108416&soko-koscierzyna-znika-z-mapy-polskiej-piki-recznej-druzyna-zostaa-wycofana-z-rozgrywek-choc-awansowaa-do-ligi-centralnej> (dostęp: 16.09.2023 r.).

6

Podsumowanie

Niniejsze opracowanie nie stanowi kompleksowego omówienia wszystkich problemów sportu amatorskiego w Polsce, lecz jest próbą zwrócenia uwagi na – zdaniem autora – najważniejsze z nich. Innym równie istotnym problemem jest np. brak drogi odwoławczej w niektórych przypadkach – dla przykładu, zgodnie z pkt. 5.16.1.3 Regulaminu Sportu Kartingowego (zaktualizowanego w dniu 1 czerwca 2023 r.) (...). *W przypadku stwierdzenia po Treningu Oficjalnym, Wyścigu Kwalifikacyjnym lub Wyścigu Fazy Finalowej używania przez zawodnika mieszanki paliwa z olejem niezgodnej z Regulaminem zostanie on wykluczony z zawodów. Decyzja Sędziego Głównego w tym zakresie jest ostateczna i nie podlega procedurze odwoławczej do Głównej Komisji Sportu Kartingowego. Należy postulować, by zawodnik miał możliwość zaskarżenia wydanego wobec niego rozstrzygnięcia w każdym przypadku, w tym także, gdy rozstrzygnięcie dotyczy wykroczenia dyscyplinarnego.*

Niektóre problemy wspólne zarówno dla sportu amatorskiego, jak i profesjonalnego, są zauważalne nie tylko przez osoby bezpośrednio związane z daną dyscypliną sportową. Dla przykładu, we wrześniu 2023 r. zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił uwagę, że wątpliwości budzą przepisy regulaminów polskich związków sportowych przewidujące kary dyscyplinarne za krytykę m.in. tych związków oraz zauważył, że tylko Regulamin Dyscyplinarny Polskiego Związku Piłki Siatkowej przewiduje, że wykroczeniem dyscyplinarnym nie jest uzasadniona krytyka w oparciu o prawdziwe okoliczności i wyrażona w obronie uzasadnionego interesu²¹. W praktyce wykazanie, iż krytyka była uzasadniona, jest bardzo trudne.

W doktrynie wyrażono stanowisko, że przepisy piłkarskie pełnią rolę służebną względem sportu (będące zawsze na pierwszym miejscu)²². Nie rozstrzygając o trafności powyższej tezy, należy wskazać, że postanowienia regulujące rozgrywki sportowe w danych dyscyplinach powinny pełnić funkcję służebną zwłaszcza w stosunku do sportu amatorskiego.

²¹ <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zwiazki-sportowe-krytyka-odpowiedzialnosc-dyscyplinarna-msit> (dostęp: 16.09.2023 r.). Zob. także § 34 Regulaminu Dyscyplinarnego Polskiego Związku Piłki Siatkowej.

²² K. Wróbel, *Przy zielonym stoliku*. Artykuł udostępniony dzięki serdeczności jego Autora.

KIPR

Wybrane problemy sportu amatorskiego w Polsce

Polski sport amatorski – pomimo rosnącej popularności – nie jest wolny od problemów. Nie istnieje obecnie legalna definicja amatora przyjęta powszechnie dla wszystkich, a przynajmniej większości dyscyplin sportowych. Na przestrzeni lat sport amatorski spotykał i wciąż spotyka się ze zróżnicowanymi problemami znacząco wpływającymi nie tylko na amatorskie kluby sportowe, lecz w znacznej mierze na zawodników posiadających status amatora. Niniejsze opracowanie wskazuje wybrane problemy sportu amatorskiego w Polsce, zawiera ich opis oraz postulaty *de lege ferenda* mające prowadzić do rozwiązania opisanych problemów.

Słowa kluczowe: amator, amatorski, problemy, sport

Selected problems of amateur sport in Poland

Polish amateur sport, despite its growing popularity, is not free of problems. There is no any legal definition of amateur player universally accepted for all or at least most sports disciplines. Over the years, amateur sport has faced diversified problems significantly affecting not only amateur sports clubs, but largely amateur players. This paper identifies selected problems of amateur sport in Poland, contains their description and *de lege ferenda* postulates aimed at addressing the indicated problems.

Keywords: amateur player, amateur, problems, sport

BIBLIOGRAFIA

LITERATURA

Krześniak E. J., *Ustawa o sporcie – komentarz 2020*, art. 2, Lex.

Niwiński R., *Piłkarz o statusie amatora – wybrane problemy*, [w:] A. Ciołek, J. Wnorowski (red.), *Prawo. Sport. Finanse. Pomiędzy integralnością autonomicznych regulacji w sporcie a przepisami prawa powszechnie obowiązującymi*, Warszawa 2018.

Wach A., *Próba zdefiniowania terminu sport*, [w:] A. Ciołek, J. Wnorowski (red.), *Prawo. Sport. Finanse. Pomiędzy integralnością autonomicznych regulacji w sporcie a przepisami prawa powszechnie obowiązującymi*, Warszawa 2018.

Wróbel K., *Przy zielonym stoliku*. Artykuł udostępniony dzięki serdeczności jego Autora.

NETOGRAFIA

Bancerz M., *To już pewne. Boisko w Złejwsi Małej zostanie wyremontowane*, <https://pozatorun.pl/wiadomosci/gminy/zlawies-wielka/to-juz-pewne-boisko-w-zlejwsi-malej-zostanie-wyremontowane/> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Fudali M., *Piłkarskie emocje na sesji Rady Gminy Zławieś Wielka*, <https://nowosci.com.pl/pilkarskie-emocje-na-sesji-rady-gminy-zlawies-wielka/ar/10812384> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Informacja ze strony Internetowej Najwyższej Izby Kontroli, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/sporty-zimowe-nie-na-medal.html> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Komunikat ze strony internetowej Pomorskiego Związku Piłki Nożnej, <https://www.pomorski-zpn.pl/komisjads-rozgrywek/komunikat-ws-bara%C5%BC%C3%B3w-do-iv-ligi/> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Komunikat ze strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zwiazki-sportowe-krytyka-odpowiedzialnosc-dyscyplinarna-msit> (dostęp: 16.09.2023 r.).

PAW, *Zdrój rezygnuje z awansu*, <https://www.walbrzyszek.com/zdroj-rezygnuje-z-awansu-62554> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Piepiorka W., *Sokół Kościerzyna znika z mapy polskiej piłki ręcznej. Drużyna została wycofana z rozgrywek, choć awansowała do Ligi Centralnej*, <https://weekendfm.pl/?n=108416&soko-koscierzyna-znika-z-mapy-polskiej-piki-recznej-druzyna-zostaa-wycofana-z-rozgrywek-choc-awansowaa-do-ligi-centralnej> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Raport Deloitte *Sports Retail Study 2020. Findings from a Central European consumer survey* – <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/press-releases/articles/trzy-czwarte-polakow-deklaruje-ze-uprawia-sport.html> (dostęp: 16.09.2023 r.).

Raport końcowy – Ogólnopolskie badanie dotyczące aktywności fizycznej Polaków w wieku 15 i więcej lat realizowane wiosną oraz jesienią 2021 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki – <https://www.gov.pl/attachment/2d3df54f-6a08-47fe-8317-0dc1ff2fe916> (dostęp: 16.09.2023 r.).

KIPR

AKTY PRAWNE I WEWNĄTRZORGANIZACYJNE

FIFA *Regulations on the Status and Transfer of Players (March 2022 edition)*.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, ze zm.).

Przepisy Polskiego Związku Rugby dotyczące ewidencji, przynależności i zmiany barw klubowych zawodników, zasady licencyjnych oraz organizacji zawodów we wszystkich odmianach rugby. Regulaminu Dyscyplinarnego Polskiego Związku Piłki Siatkowej.

Regulamin Sportu Kartingowego (zaktualizowany w dniu 1 czerwca 2023 r.).

Uchwała nr III/21 z dnia 26 lipca 2002 r. Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej – Zasady regulujące stosunki pomiędzy klubem sportowym a zawodnikiem o statusie amatora.

Uchwała nr VIII/124 z dnia 14 lipca 2015 roku Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie statusu zawodników oraz zasad zmian przynależności klubowej.

Uchwała nr XI/200 z dnia 7 grudnia 2019 r. Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie określenia liczby zawodników cudzoziemców spoza obszaru Unii Europejskiej występujących w meczach piłki nożnej w sezonie 2019/2020 i następujących.

Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r., poz. 1610, ze zm.).

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2022 r., poz. 1599, ze zm.).

ORZECZNICTWO WEWNĄTRZORGANIZACYJNE

Postanowienie Komisji Gier i Dyscypliny z dnia 1 czerwca 2022 r. o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

**KONFEDERACJA
INICJATYW
POZARZĄDOWYCH
RZECZYPOSPOLITEJ**

www.konfederacjaipr.pl